

życia, który prowadził, uniemożliwił mu wykonanie tego zamiaru. We wrześniu 1969 r. został mianowany wikariuszem ekonomem tworzącej się parafii w Przemyślu na Zasaniu, której ośrodkiem został klasztorny kościół Św. Trójcy ss. Benedyktynek. W rok później został proboszczem tej parafii. Dzięki niesłychanej ofiarności z jego strony, przy współpracy Sióstr, przeprowadzono pod jego nadzorem i kierunkiem odbudowę klasztoru, remont i odnowienie polichromii kościoła. W toku tych prac, przy których wielokrotnie angażował się w charakterze pomocnika fizycznego, pojawiły się pierwsze objawy choroby. Ufny w swoje niespożyte zdrowie, które zabezpieczało go dotąd przed poważniejszymi chorobami, zbagatelizował je. W czasie układania posadzki w kościele, w dniu 1 VIII 1981 r. dostał zawału serca. Przewieziony do szpitala zmarł w nim 9 sierpnia. Pochowany został na głównym cmentarzu przemyskim w grobowcu seminaryjnym.

Zmarły posiadał ogromną wiedzę typu encyklopedycznego. Poza tym był obdarzony zadziwiająco pamięcią do topografii. Raz widzianą miejscowość mógł po latach opisać szczegółowo. Napisał niewiele. Przeszkadzał mu w tym ruchliwy tryb życia, który prowadził. Poza komentarzami do Listów do Tymoteusza i Tytusa w *Biblii Poznańskiej*, kilka artykułów z biblistyki ogłosił w „Ruchu Biblijnym i Liturg.” oraz w „Kronice Diecezji Przemyskiej”. W tej ostatniej opublikował także kilka artykułów okolicznościowych. Granice przeciętności przekroczył natomiast w odnoszeniu się do ludzi. Nie potrafił odmówić żadnej prośbie o przysługę, spieszył z pomocą na każde wezwanie, był gorliwym pasterzem dla swych parafian i prawdziwym ojcem dla potrzebujących, był po prostu człowiekiem wielkiego serca. Wyrazem oceniania go przez otoczenie było towarzyszenie mu w ostatniej drodze przez kilka tysięcy ludzi, w tym ponad 200 duchownych. Odezuwano, że z chwilą jego śmierci zabrakło w Przemyślu jednego dobrego człowieka.

Przemyśl

KS. TADEUSZ SLIWA

Mirosław Jagielski TChr

ŚP. KS. PROF. THEODOR SCHNITZLER

29. 08. 1982 r. zmarł w Kolonii w wieku 78 lat ks. prof. Theodor Schnitzler. W ciągu całego swego życia i prawie pięćdziesięciu lat kapłaństwa był na stałe związany z archidiecezją kolońską. Zakres jego zainteresowań był rozległy: miał doktorat z filozofii i teologii uzyskany na Uniwersytecie Gregoriańskim (1934), a zainteresowania jego koncentrowały się przede wszystkim na liturgii; jej poświęcił sporą część swojego naukowego dorobku. Był wieloletnim profesorem liturgiki w Arcybiskupim Seminarium Duchownym (1934—1960), a w ostatnich latach dyrektorem Arcybiskupiej Szkoły Liturgii w Kolonii (od 1977). Jako doradca komisji liturgicznej Konferencji Episkopatu Zachodnioniemieckiego przyczynił się wiele do wprowadzenia Konstytucji o Liturgii Świętej w życie archidiecezji kolońskiej i całego Kościoła w RFN. Do końca życia pozostał duszpasterzem i pedagogiem. Terenem jego działania stała się Bazylika

Sw. Apostołów, w której realizował swoją posługę duszpasterską. W czasie swojej czterdziestoletniej pracy dydaktyczno-naukowej w Seminarium był serdecznym przyjacielem młodzieży.

Wielu zawdzięcza mu swoją formację, a zaszczepienie umiłowania ducha liturgii, co przez całe swoje życie starał się czynić, na pewno wydaje już swoje owoce. We wspomnieniu w czasopiśmie „Gottesdienst” pisze się o nim: „Przyjaciele jego dziękują mu za przykład szczerego zaangażowania się w pracę, za niewzruszoną postawę ducha jako nauczyciela i pedagoga, a przede wszystkim przyjaciela młodzieży... całe jego życie było przepowiadaniem bogactwa ciągle na nowo odkrywanej liturgii i życia nią...”.

W ostatnich miesiącach ciężkiej choroby, przy pełnej świadomości oczekiwania na śmierć, dał świadectwo, jak całe jego osobiste życie głęboko związał z umiłowaniem liturgii i Kościoła.

Swoją naukową działalność rozumiał jako przekazywanie, dzielenie się; nie widział sensu w przesadnej intelektualizacji treści przekazywanej. Celem dzielenia się wiedzą jest przede wszystkim dotarcie i zrozumienie jej przez odbiorcę: „nie był we właściwym sensie badaczem, ale pragnął owoce swoich badań przekazywać jako duchową treść i bywało się mile zdziwionym słuchając jego wykładów zabarwionych zdrowym humorem”. („Gottesdienst”). Jego zadania naukowe koncentrowały się w liturgii Kościoła i starał się ukazywać procesy zmian i rozumienia ich roli, jaką spełniały w różnych epokach historii Kościoła. W swoich książkach *Was die Sakramenten bedeuten* i *Was die Messe bedeuten* w sposób jasny pisze o wartości Mszy Sw. i sakramentów w życiu chrześcijanina, przy tym wykazuje swoją ogromną erudycję i znajomość tematu. Nie chciał, by jego książki pretendowały do tytułu książek ściśle naukowych. W przedmowie do książki *Was die Messe bedeuten* pisze: „Nie chcę, by nazywano tę książkę naukową mimo tego, że treść jej wskazuje na to i jest ona czynnikiem badań naukowych. Chciałoby się ją nazwać fenomenologiczną, tak jak filozofię Edmunda Husserla, stawiającą pytanie „co to jest”. Podobnie i ta książka ma odpowiedzieć „Czym jest (Msza Sw.), co oznacza? co mi daje?...”. Można byłoby przychylić się do opinii, że książki Theodora Schnitzlera mają charakter wyjaśniający, popularyzujący cały dorobek odnowionej liturgii posoborowej wśród szerokich mas wiernych, zresztą sam dodaje do nich podtytuły wskazujące na ich pomocniczy, dydaktyczny charakter, np. „Hilfen zur Mitfeier”.

Z innych pozycji ks. Schnitzlera warto wymienić książkę *Was die Stundengebet bedeuten* będącą wprowadzeniem do liturgicznej modlitwy godzin i próbą ukazania jej piękna, a także głębokiego teologicznego sensu.

Dorobek naukowy Schnitzlera jest bogaty. Ceniony jako naukowiec i pedagog, nigdy też nie zrezygnował z posługi duszpasterskiej ucząc dzieci i młodzież religii. Jego umiłowanie liturgii i propagowanie jej swoją postawą, pracą naukową zjednało mu grono wielu przyjaciół. Nigdy nie pozwolił, by intelektualizm przeniknął jego prace, był przeświadczony, że pisze do ludzi, a więc przede wszystkim ma być zrozumiały. Można dodać przy tym, że do końca zachował swoją naturalność nacechowaną serdecznością i przystępnością, a to, czego dokonał — dokonał *ex caritate*.